

protestovala, jer tu ribu je trebalo izloviti i ubaciti natrag u Dunav. Ranijih godina sva su beogradska udruženja sportskih ribolovaca radila na spasavanju te ribe. Ili su je izlovljavala i ponovo bacala u Dunav ili su prokopavali kanale do dunavske obale i riba se sama vraćala u matičnu vodu. Da riba ne pobegne seljaci su zatvarali sve odvodne kanale prema Dunavu. Tu je bila izlovljena velika količina ribe ispod dozvoljene veličine, ali niko od mesnih narodnih vlasti nadležan za tu teritoriju nije poduzimao nikakve zakonske mere u cilju njene zaštite. Šteta je po ribarstvo što na taj način pomenuta Vodna zadruga raspolaže s tim bazenima, koji bi, da se s njima gospodari u duhu unapređenja ribarstva, mnogo doprineli razmnožavanju ribe.

Pisac napred citiranog članka u »Borbi« iznosi da je sa zvanične strane dosta učinjeno da se ribarstvo zaštiti od krivolovstva na Dunavu i Savi, ali sve to još nedostaje. Milicija je dobila uputstva kako ima da postupi, ali sudije za prekršaje donose srazmerno blage kazne. Barem javnost preko štampe slabo je o tome izveštavana, a bilo bi potrebno, da se primera radi svaka kazna registruje.

Oba novija udruženja sportskih ribolovaca u Beogradu »Železničar« i »Dorćol« budno paze da se članovi njihovih udruženja ne ogreše o propise ribolova po Zakonu o ribarstvu.

Uništavanje ribe u vodama Srbije i Vojvodine bilo je prouzrokovano i prošlogodišnjom sušom. Neke reke u Srbiji nasadene pastrmkom stradale su usled niskog vodostaja. U onim planinskim predelima, u kojima su ribe bile zaostale u udublje-

njima pored rečne obale, bile su polovljene od seoskog stanovništva. Seljaci su jednostavno iscrpili vodu iz tih udubljenja i ribu izlovlili rukama. Tako su stradale mnoge pastrmike. Iako će se i ove godine izvršiti poribljavanje salmonidskih voda, pitanje je da li će sve to biti dovoljno da se nadoknadi učinjena šteta. Ove godine nasadit će se i novo akumulaciono jezero Vlasina jezerskom pastrmkom, a biće unapređeno ribarstvo i na jezeru Grošnici u kome se već gaji riba.

O unapređenju ribarstva u ribnjacima u Vojvodini nedovoljno se piše u našoj stručnoj štampi, a to bi bilo preko potrebno. Jedino se katkada piše o ribnjacima u Ečki, a s obzirom na njihovu površinu moglo bi o njima mnogo više pisati. Ima već godina dana da je preko dnevne štampe najavljeno uređenje modernog ribnjaka u Suseku kod Novog Sada, i bila je predviđena godišnja produkcija od dvadeset vagona raznovrsne ribe. Interesovalo bi nas čuti, kakvi su rezultati postignuti.

Dnevna štampa mnogo bi mogla da pomogne unapređenju ribarstva vaspitavajući svoje čitaoce da upoznaju ribarstvo. Samo to pisanje treba da je ozbiljno, a ne senzacionalno. Nažalost, neki intelektualci, koji su pisali nešto o ribarstvu i slali našim dnevnim listovima, bili su razočarani, jer niti kraći izvod iz tih dopisa nije bio štampan, a kamoli ceo članak, kako je na prošlogodišnjoj skupštini Saveza udruženja sportskih ribolovaca u Beogradu izneo jedan od delegata iz Vojvodine (iz Zrenjanina).

Ante Tadić

OBNOVA PASTRVSKOG RIBOGOJILIŠTA U PAPUK-PLANINI

S veseljem čitam u našem »Ribarstvu Jugoslavije« razne članke i obavijesti o izgradnji pastrvskih ribogojilišta odnosno mrijestilišta širom naše zemlje. To me potiče, da iznesem nešto i o jednom pastrvskom ribogojilištu u Slavoniji, koje je postojalo pred nekoliko godina, a sa željom i nadom, da će se i ono obnoviti i tako dati svoj doprinos unapređenju salmonidskog ribogojstva i ribarskog turizma u našim krajevima.

*

Usred Papuk gorja leži poznato planinsko izletišta Slavonije: Jankovac, Vodopad Jankovačkog potoka, koji se ruši iz visine od nekih 40 metara, pa Jankovačka visoravan s planinarskim domom osječkih planinara i druge prirodne ljepote opravdavaju već odavno izraženu želju, da se taj kraj proglasi nacionalnim parkom. Tome je imalo pridonijeti i pastrvsko ribogojilište, koje sam počeo uvadati tokom god. 1941.

Već prije nekih 25 godina poveo sam u zajednici s bivšim šumarom u Slatińskom Drenovcu brigu oko promicanja pastrvskog ribogojstva u Jankovačkom potoku i oba jezera, kroz koja protječe taj potok. Iz potoka smo izvadili nekih 2.000 ko-

mada pastrvica-godišnjaka i dvogodišnjaka — koje smo prenijeli u jezero, te nam je tokom godine uspjelo uzgojiti lijep broj velikih pastrva, koje su kasnije trebale poslužiti za svrhe dobivanja novog naraštaja, kojim bi se iznova napučile sve pastrvske vode Krndije, Papuka i Pšunja, poimence potoci: Jankovac, Kovačica, Papučica i Radetina u okolici Slat. Drenovca, zatim Radlovac, Pištana i dr., a okolicj Slav. Orahovice, pa Voćinka s pritocima, Jovanovicom, Djedovicom i Sekulinačkim potokom u okolici Voćina, s druge strane Krndije i Papuka: Kutjevačka rijeka, Veličanka, Dubočanka, Stražemanka, Brzaja i Orljevac, a u području Pšunja: Šumetlica, Pakra, Bijela i dr. (Uz potok Šumetlica postoji i jezero, te poznato visinsko lječilište na Strmcu).

Nakon dugog natezanja dobio sam u zajednici s jednim drugom iz Slat. Drenovca od bivše tvrtke S. H. Gutmann u desetgodišnji zakup cijeli Jankovački potok (s tokom od nekih 5 km) i oba jezera, postavivši sebi u zadatak, da se putem uzgoja i mriještenja pastrva postigne gore označeni cilj. Prihativši se toga zadatka dali smo s velikim troškom očistiti oba jezera, mali bazen i potok,

utvrdili smo stare i dali izgraditi nove nasipe oko jezera, popravili tri jake betonske ustave i nabavili nove željezne rešetke za njih; naročitu smo pažnju posvetili bazenu, u kojem će se čuvati rasplodna riba. Nabavili smo četiri korita, svako sa dvije ležnice, a sa kapacitetom od 80.000 ikre, kao i sav ostali potrebni pribor. Šumar u Slat. Drenovcu, shvaćajući zamašitost ovog pothvata, dao je urediti staze oko potoka i jezera, zasaditi crnogorično drveće i druge lijepe nasade, a bio je i na poslu da dovrši izgradnju ceste od Slat. Drenovca do samoga Jankovca (koji leži nekih 500 met. nad morem) s produženjem do ceste, koja vodi na selo Veliku (i odavde dalje do Požege). U planu je bila izgradnja i lijepog ribarskog doma u naročitom stilu, koji bi se uskladio s većim izgrađenim planinarskim domom, lovačkim domom i lijepom lugarskom zgradom na tom terenu.

Još u zimj god. 1940-1941 nabavili smo iz Ribogojilišta Brušani kod Gospića 10.000 kom. oplodene pastrvske iskre, koju sam na Jankovcu dao da se izleže, i to u svrhu pokusa i za pouku osoblja, koje je kasnije trebalo raditi na tome poslu i biti upućeno u njegu i čuvanje pastrvskog mlada. Taj je pokus dao 95%-tni uspjeh, što nam je dalo nade, da ćemo i sa domaćom pastrvom iz potoka postići isto takve uspjehe.

Usput moram spomenuti, da se je u jezerima još od prijašnjih godina nalazio oveći broj šarana, dijelom t. zv. divljih, dijelom ribnjačkih (veleljuskavih). Ovi su se šarani posvema priučili na hladnu planinsku vodu, te su se tu i mrijestili, doduše vrlo kasno, tek negdje krajem srpnja. Spomenuti moram i to da su obje vrste, i pastrve i šarani, nalazile tu dovoljno prirodne hrane, čemu je bio dokaz njihov veliki porast. A pastrve su uz to imale obilnu pridodatnu hranu i u šaranskom mladu. Meso obiju riba bilo je vrlo ukusno. Razumljivo je, da smo se s obzirom na svrhu i zadatak, koji smo sebi postavili, odlučili da se šaran posvema ukloni iz te vode, s time, da velikim rasplodnim pastrvama, koje će se držati odvojene, damo posebnu pridodatnu hranu, ako se to bude pokazalo potrebnim.

Spremiš sve potrebno, mogli smo u sezoni 1941-1942. prijeći na glavni i najvažniji naš posao. Prije toga smo polovili sve šarane, kojih je bilo u težini od pola do 10 kg (ukupno oko 2.500 kg); pastrve smo još prije toga, u toku nekih 10 godina, lovili isključivo na umjetnu mušicu, i to komade u težini od 30 dkg pa sve do 3.5 kg. Kod ispražnjenja jezera našli smo još 365 kom. pastrva u težini od $\frac{3}{4}$ kg do 4 kg, dok je jedna bila teška 6.5 kg. Manjih je pastrva bio vrlo malen broj, i ako su se pastrve redovito mrijestile, a što je bilo i razumljivo s obzirom na kanibalizam njihovih roditelja. Prigodom ispražnjenja jezera i puštanja pastrva u bazen krajem ljeta, nijesmo još dospjeli utvrditi brojčani odnos između mužjaka i ženki, a što smo naumili izvršiti kasnije, kao i to, koje će od njih uopće biti prikladne za dobivanje zdravog i otpornog naraštaja.

U međuvremenu su i u tom kraju otpočele ratne operacije. Na Jankovcu su se smjestili domobrani i ustaše, pa kasnije i Nijemci. Puškaralo se na sve strane, tako da su oba naša čuvara napustila mjesto, a novi stanovnici Jankovca izvršili temeljito svoj posao razaranja i uništavanja. Za vrijeme jednog zatišja otputio se onamo moj drug iz Drenovca, te je njegov izvještaj glasio: grada za ribarski dom razvučena, ribe velikim dijelom ubijene iz pušaka, kasnije provaljene ustave, a ribe pohvatane na suhom (to se dogodilo malo prije nego što je nadošao moj drug, jer je on još našao na suhom nekih 30 pastrva poluživih, među njima i onu od 6.5 kg) ležnice uništene, ostali pribor (čamci, barke, mreže, gumene čizme, hrana za čuvarare itd.) što uništeno što razgrađeno.

Nakon što su se zaoštrili bojevi u tom kraju, došlo je i do većeg razaranja: razorene su sve zgrade na Jankovcu, pa i kuća mojeg druga, u kojoj je među ostalim izgorjela i arhiva našeg mladog poduzeća i sva naša gotovina u novcu. Poslije rata bio sam opet tamo, pa mi se pružila žalosna slika razaranja i uništavanja, slika pustoši.

Sad je planinarski dom obnovljen i brojni izletnici opet polaze na Jankovac. Da je u sveopćem interesu i obnova pastrvskog ribogojilišta na Jankovcu s onim zadatkom, kako sam to u uvodu ovog članka izložio, o tome ne bi trebalo riječi trošiti, jer svrha i korist toga pothvata leži na dlanu. Sada se nameće samo pitajne: kako i tko treba da se prihvati toga posla. U svoje vrijeme nakon oslobođenja, bio sam pozvan dopisom Ministarstva poljoprivrede i šumarstva NRH (br. 40.978-III-1946), da u predmetu obnove pastrvskog ribogojilišta na Jankovcu dadem svoje prijedloge, što sam i učinio. Tim svojim prijedlozima nebi ni sada imao što dodati, osim ovih sugestija, da se tom poslu pristupi i dalje izvršava pod nadzorom naših stručnjaka, a na suradnju da se pozovu športsko-ribarska društva u Osijeku i Slav. Požegi, naročito ono u Požegi kao najbliže mjestu pothvata, a i najzainteresiranije. Uz to je i potpisani pripravan, da tom pothvatu dade podršku, u koliko bi se to pokazalo potrebnim.

Rikard Hafner

POZOR!

RIBIČI-ŠPORTAŠI!

Izrađujemo i popravljamo sav športski ribolovni pribor stručno i solidno.

DAVORIN JOHAN

ZAGREB — BOŠKOVIĆEVA UL. 40

Telefon broj 37-625